

Published on www.bilvavi.net

[Home](#) > דע את מידותיך הדרכה מעשית הקדמה כללית 002 כיוון יציאת הנפש

דע את מידותיך הדרכה מעשית הקדמה כללית 002 כיוון יציאת הנפש

יסודות השיעורים (1) - תמלול

בעז"ה זכינו לסיים בפעם הקודמת את הסוגיא של יסוד הרוח ושנתבאר להדיא בדברי ר' חיים ויטל סוגיא של דברים בטלים. עד השתא נתבאר א"כ יסוד העפר עצבות ועצלות דמיון יסוד המים תאוה ויסוד הרוח דברים בטלים. סוגיא הבאה היא יסוד האש עיקרה הוא גאווה וכעס וענפיהם נוספים כמו שביאר שם רח"ו, אבל כיון שבמשך הזמן עלו נקודות שהיו נראות כבלתי ברורות לכן היה נראה לכאורה עדיף להבין איזה נקודות לא ברורות אצל הציבור שחוזרות על עצמם. לכן ההצעה היתה זה מה שבקשתי אם אפשר שכל אחד שיש לו שאלות שנראה כמובן כל שאלה פרטית אי אפשר להשיב ברבים רק ללמוד לראות אילו נקודות בלתי מובנות לרבים יותר בהרחבה של דבר וניחד בעז"ה את השבועיים הקרובים לנקודות הללו. בנתיים אני משתדל לגעת בנקודות המרכזיות שהוצגו בדברים שהובאו במשך הזמן ובעיקר במכתבים האחרונים. בעז"ה בפעם הבאה לפי מה שיגישו נשתדל לגעת במה ששואה יותר לרוב שיהיה בלתי מובן.

נקודה היסודית הראשונה שצריך ראשית כל בירור מה הצורך בכל מה שאנחנו עוסקים כאן. מה יסוד הדברים. בלשון קצרה וברורה, על דרך כלל כל אדם ואדם כאשר הוא למד סוגיות דהויות דאביי ורבא אז סדר הדבר יש גירסא דינקותא האדם לומר את הדברים לאט לאט לאט, עד שהוא מגיע למקומו שהוא מגיע לשם מקום ההשגה שלו בדברי תורה. ההשגה שלו בדברי תורה זה לאחר שזה נבנה הרבה הרבה זמן במשך שנים מרובות. הריבוי הזה נעשה אבל בהדרגה ובאיטיות זה סדר של עולם אצל אלו שגדלים בעולמה של תורה. כלפי החלק של הויות דאביי ורבא זה נמצא וגנוז במעמקי הנפש אבל בכח [] א"כ הכח של הסוגיות של אביי ורבא זה דבר שנבנה בהדרגה בזה אחר זה. לעומת זה הכח של העבודה על דרך כלל בסדר הדבר הגירסא דינקותא שנמצאת בידינו היא גירסא דינקותא של דברים כללים מאוד מאוד מאוד. דוגמא שיש אדם שלא שקוע בעולמה של תורה אז בודאי שיש לו ידיעת מה בדברי תורה אבל זה ידיעה מקופיאה, ידיעה של דברים כלליים מאוד. על דרך כלל הידיעה שקיימת בעיני עבודה היא ידיעה של דברים כלליים, לא שהם לא אמיתיים, הם אמיתיים אבל של דברים כלליים בלבד. על מנת לקנות סוגיא של עבודה צריך להבין, כמו בגדרי הויות דאביי ורבא אז הקנין של האדם איך שהאדם קונה את מהלך המחשבה של צורת הלימוד העיוני זה הרבה מאוד זמן בקומת נפשו של אדם, הרבה מאוד זמן. זה נבנה ונבנה.

כשבאים להקביל את זה לחלק העבודה של האדם צריך להבין שכמו בהויות דאביי ורבא יש את המהלך את צורת הלימוד את צורת הנידון של הדברים ובזה עצמו יש כמה וכמה בתי מדרשות יש בזה דקות לפנים מדקות, כך גם במהלכי העבודה קיים באופן רחב מאוד צורת מהלך של בנין של דברים. המטרה הראשונה שמדברים בסוגיא ומלבנים אותה היא להיכנס לצורת מחשבה כזו, זו מטרה ראשונה לעצמה כיון שצורת המחשבה הזו לא נקנתה על דרך כלל בגירסא דינקותא וכמו שבהויות דאביי ורבא אדם היה בכיתה ה', ו' ז' ח' ישיבה קטנה וישיבה גדולה ולאט לאט נבנה אצלו מהלך הדברים, אפילו אם הוא לא זוכר כל מה שהוא למד בכיתה ה' גם אם הוא לא חזר אבל נבנה אצלו לאט לאט ההכרה של צורת הדברים בהדרגה נבנה ונבנה. כך גם במהלכים שאנו רוצים לעבוד בעיני העבודה כיון דעל דרך כלל אנחנו מתחילים ממקום של גירסא דינקותא של ידיעות כלליות, אז צריך להרגיל את הנפש לקנות צורת מהלך עיוני בחלקי העבודה. שהקנין שבדבר הוא נעשה בעוד פעם ועוד פעם. מצד כך אין המטרה שיזכרו כל מילה שתיאמר, ויתר על כן גם אם חלק מהדברים לא מובנים וחלק מדקות הדברים לא מובנת עד הסוף זה לא נקודת הנידון בהתחלה, נקודת הנידון להתרגל לקנות מהלך של מחשבה, על מנת להתרגל לקנות מהלך של מחשבה צריך לפחות כמה מאות שיעורים, כל אחד מאיתנו עד שהוא קנה את צורת המחשבה של הויות דאביי ורבא כמה שיעורים הוא שמע קודם לכן, הרבה מאוד, אחרי שהוא שמע מאות רבות של שיעורים זה נקנה אצלו בנפש, זו מטרה ראשונה לעצמה. כשהאדם מרגיש שצורת המחשבה הלכה ונפתחה אצלו אפשר לדון על נקודה נוספת אבל

מי ששומע סוגיא אחת זה לא נפ"מ אם זה יהיה עצבות או עצלות או תאוה או דברים בטלים, אז כשתקום מן הספר תחפש מה לעשות, זה נכון שזה כתוב בדברי הרמב"ן אבל הוא עוד לא נמצא שם מחמת שהנידון הוא הרבה קודם, לוקח הרבה זמן באופן שהאדם צריך להרגיל את עצמו ראשית כל לקנות צורת מחשבה פנימית של עבודה. כמה זמן, זה משתנה מנפש לנפש זה משתנה כל אדם מהיכן שהוא נמצא לא כל הנפשות שוות, לא כל המצבים שווים כל אחד לפי עיניו אבל זוהי מטרה ראשונה בלבד לקנות צורת מחשבה עיונית בעבודה. אחרי שאדם שמע עשרות פעמים ויתר על כן הוא צריך לבדוק האם הוא מתחיל להרגיש שההד של צורת המחשבה, לא הזכרון של כל פרט של מה שנאמר, אלא ההד של צורת המחשבה הולכת ומתפתחת אצלו, כמו שבלומדעס בהתחלה כשאומרים לו סברא הוא אפילו לא מבין מה שרוצים, אני יכול לראות את זה אצלי בבית, יש בחורים מבוגרים ויש ילד קטן אז כשהוא היה קטן והיו מדברים בלומדעס אז התגובה שלו היתה מאי נפ"מ שני הצדדים, פתאום אתה רואה לאט לאט שהילד גדול ואז הוא מתחיל פתאום לקלוט שכבר יש נפק"מ, אחרי שהוא מתחיל לקלוט שיש נפק"מ לאט לאט זה מתחיל לעניין אותו נקודת הנידון, אל בהתחלה נראה לו שזה דברים של מה בכך הוא אפילו לא שומע מה שאומרים. מעין אותו דבר כאן בהתחלה הנפש לבני אדם מסוימים ששומעים את הדברים שזה תסבוכים בנפש דקויות שאין להם נפ"מ, זה בור בלא תחתית כל אחד יגדיר את זה איך שהוא רוצה, אבל הצד השווה שבדבר האדם לא שומע כזה צליל. לאט לאט האדם נפתח למהלך הדברים ולאט לאט הוא מתחיל לשמוע שיש כזה צליל. אחרי שהוא ישמע כזה צליל הוא יתחיל להתעניין, לאט לאט זה יעסיק אותו אותו, לאט לאט אם הוא זוכה זה מגיע מבקשת נפשו כי הוא מבין ששם נמצא סוד הצלחתו. אבל א"כ הרחבנו, בקצרה עדיין אבל הרחבנו, ששל ראשון שבדבר הוא לקנות מהלכי חשיבה, כמו שאדם קנה מהלכי חשיבה של לומדעס זה יהיה ר' חיים ר' שמעון כל צורה שתהיה אבל הוא קנה צורת מחשבה בלימוד כך גם צריך לקנות צורת מחשבה בעומק העבודה של תורה. נחזור ונדגיש שיהיה ברור אין צורת מחשבה אחת ולכן גם מה שנאמר כאן זה לא כלל כל הסוגיות של העבודה, כדרכה של תורה יש עוד הרבה צורות אמיתיות ונכונות וכל אחד יבחר את הדרך הראויה לו בס"ד.

זה שלב ראשון של תועלת שיש בדבר להתרגל לשמוע דברים. מצד כך אין נפ"מ באיזה סוגיא נעסוק ואין נפ"מ אם היא שייכת לאותו אדם, הצד שאנחנו מעמידים בצד הראשון הוא עצם קליטת מהלכי הדברים. אפילו אם כל שבוע היו בוחרים נושא אחר בלי שום סדר גם היה תועלת גדולה, ק"ו שעובדים לפי סדר אז לאט לאט נבנה בצורה יותר בהירה.

נקודה שניה שצריך להבין. בצורתא דשמעתא אנחנו רגילים לפחות רובם, שצורת הדבר שאדם צריך שיהיה לו אופן של שמועה ברורה. בודאי שבתחילת הסוגיא שאדם לומד דבר אז הדברים אינם ברורים אבל כשנמצא בהמשך הסוגיא ודאי שהוא מגיע לסוף הסוגיא צריך שיהיה לו ברור לו מה ברור לו וגם מה לא ברור לו. לעומת זאת בסוגיא של עבודה כיון שאנחנו רגילים על דרך כלל לידיעות כלליות מאוד אז יש את ההעדר הראשון שהוזכר שחסר צורתא דשמעתא, אבל החסרון השני שחסר זה ההרגל לחיות בעולם של עבודה בעולם ברור ראיתי, איפה ההרגל הזה נובע בעומק, כיון שהידיעות הם ידיעות כלליות ובידיעות הכלליות נראה לכולם שכולם יודעים, אדם לא יודע מה זה חסד? בטח שאדם יודע מה זה חסד, הוא לא יודע מה זה זריזות, בטח שיודע, ניקח ילד מכיתה ד' ה' ונשאל אותו מה זה חסד הוא גם ידע לענות, נשאל מה זה זריזות הוא גם ידע לענות, אז מה ההבדל בין אברך בגיל 35, 45, 65 לתשובה שילד מכיתה ה' שניהם יגידו שהולך מה שעושה מהר מאי נפ"מ באותם ידיעות, זה נראה כמעט אותו דבר, ההגדרות הם אותם הגדרות, זריזות לעשות דברים מהר, אם הוא כבר זוכר את המסילת ישרים התלהטות הנשמה, יש לו עוד איזה מילה להוסיף בענין, אבל בעצם צורת התפיסה היא ידיעות כלליות והידיעות הכלליות יוצר שאין בכלל מושג של עולם ברור כי כל הידיעות פשוטות וברורות לכולם. בפרט שהוא כבר יודע את ההקדמה של המסילת ישרים שכמעט אין חידוש בספרו שכתב את זה לרוב ענתותו אז כבר יש לו תנא דמסייע שהידיעות הם ידיעות רק חסר בעבודה. שמעתי פעם ממישהו שאמר שכל מה שר' יחזקאל אמר גם הוא יכול לומר, יש רק הבדל אחד שר' יחזקאל אמר מהלב והוא יאמר מהשכל. ברוך ה' שאת זה הוא מכיר, אבל האמת היא שמה שר' יחזקאל אמר הוא מעולם לא הבין ולכן הוא גם לא יכול לומר את זה, מי שקורא את דבריו של ר' יחזקאל ומדייק בדקות שלהם יש שם דקות נפלאה מאוד רק היא נאמרה בלשון פשוטה שהדקויות הם מאוד נעלמות לכן קשה לעמוד עליהם. אבל להבין, לא הרוגלנו על דרך כלל לעולם ברור כי הידיעות הם כלליות ובידיעות כלליות נראה מעיקרא הכל ברור, ילד היה בחיידר הוא כבר שמע את המושגים, דרשה בליל שבת שמע את המושגים בערך אותו דבר. לכן אנחנו יכולים לראות שיכול לבוא מגיד לעיר ויכול לדבר לילדים ואנשים מבוגרים נכנסים הוא יכול לדבר לאנשים מבוגרים וילדים מקשיבים, כי רמת הדיבור היא מאוד מאוד שונה, משא"כ אם ימסור שיעור בגמרא לכיתה ה' שום אברך ממוצע לא יכנס ימסור שיעור לאברכים ילד לא יכנס אבל באגדה בלי להיכנס לשמות של מגידים מפורסמים שכולנו מכירים מגיע פלוני לעיר אפילו אם זה יהיה בעזר"נ לילדים יש שם קבוצה של אברכים שמקשיבים וכן להיפך, כל הסיבה של הדברים מדוע זה נובע כי התפיסות הם כלליות שרמת הילדות והבגרות היא לא הרבה משתנה, אי אפשר לומר שבכלל לא, היא לא משתנה הרבה. התוצאה של הדברים שאדם לא רגיל לחיות בעולם שהוא עולם ברור ראיתי.

המטרה השנייה שנמצא בסדר של מה שנמסר היא שהאדם יתרגל שכמו שבעיונה של תורה הוא מברר את הסוגיות הוא מברר את שיטת התנאים האמוראים הראשונים האחרונים הן בחשבון הן בסברא כל אחד לפי ערכו והשגתו שיהיה עולם ברור

ראיתי, כשנכנסים עכשיו למהלכי העבודה צריך להבין שהם מורכבים לא פחות מה שמורכב כל סוגיא בעיון, הם חלק מחלקי תורה, ולפיכך צריך שיהי שם סדר ובהירות. אז יש נקודה לקנות את צורת המחשבה שלב ראשון, שלב שני שצריך לקנות זה סדר ובהירות, במהלכי הכחות, עכשיו אנחנו עדיין מדברים במהלכי שכל בלבד, אבל במהלכי שכל בלבד יש את שני החלקים שהזכרו, החלק הראשון זה לקנות צורת מחשבה החלק השני זה לקנות סדר ובהירות בחלקים של הדברים. שני החלקים הללו חלק הראשון האדם שומע דברים עוד פעם ועוד פעם לאט לאט מהלך המחשבה נקנה אצלו, החלק השני הוא כבר הרבה יותר מתקדם הוא צריך באמת ללמוד סוגיא כצורתה, בחלק הראשון הוא כל פעם יכול לשמוע יסוד בנקודה אחרת אבל לאט לאט המחשבה הולכת ומתחדדת והוא קולט את הדקויות של מהלכי העבודה, כמו שבלומדע'ס האדם יכול לבוא לבית מדרש ולשמוע קושיא שהוא לא עוסק בכלל ולשמוע עליה תירוץ יש לו עוד קושיא ועוד תירוץ לאט לאט הוא קולט את צורת המחשבה של הלומדע'ס, אותו דבר גם כאן הוא יכול לשמוע כל פעם בענין אחר לאט לאט הוא קולט את הדקויות של הדברים את מהלך המחשבה של הדברים, משא"כ לצורך החלק השני כמו שאדם לא יכול להתחיל ללמוד מאמצע סוגיא ולהגיע למסקנא זה צריך ללמוד מהתחלה עד הסוף ראשונים אחרונים פוסקים מסודר שו"ע נושאי כלים, גם כאן צריך ללמוד את הדברים מראשיתם עד אחריתם. החלק השני הוא הרבה הרבה יותר מורכב. הועדים שנאמרים הם נאמרים שני השלבים ביחד וכאן באמת יש נקודת קושי הם לא נאמרו לפי הסגנון של השלב הראשון, למה, יש לזה כמה סיבות, סיבה ראשונה כי לא כל המדריגה של השומעים באותו מצב לפיכך מחובר שני השלבים גם יחד. השלב הראשון לקנות את צורת המחשבה, מורכב השלב השני לקנות את הסוגיא על חלקיה ופרטיה, גם חלקיה ופרטיה הם לא מושלמים גם בסוגיא בעיון אי אפשר להספיק בשעה את כל הסוגיא על כל הקיפה, גם כאן אי אפשר לעמוד על הכל רוצים לגעת בשרשי הדברים עד כמה שניתן בלשון פשוטה, אבל שני החלקים נאמרים גם יחד, כל אדם ראשית כל צריך לבדוק את עצמו באיזה חלק עכשיו הוא נמצא, הוא נמצא בחלק הראשון שצריכים להתרגל לקנות את הצורתא דשמעתתא אז אין כל כך נפ"מ עכשיו אם הוא מחושבן בכל הנקודות ואם הוא זוכר את כל הפרטים, וק"ו לא להתחיל לעבוד למעשה כלל, על דרך כלל. הנידון לקנות צורת מהלכי מחשבה, מי שמרגיש שהשלב הזה נקנה אצלו, או שיש לו מח רחב מאוד לפעמים, אז הוא נכנס גם לשלב השני לפעמים זה יכול להיות עם השלב הראשון וזה רוב המקרים מסוכן ויוצר בלבול, לעיתים מועטות מאוד זה יכול להיות אבל מי שעבר את השלב הראשון ומרגיש שצורת המחשבה הזו נקנתה אצלו, עכשיו יש סוגיא ללמוד את הדברים באופן של סוגיא אחר סוגיא בבהירות בחלקיה ופרטיה מצד החלק השני כמובן צריך לנסות להקיף את הכל כמה שניתן פרטיה כמה שניתן אז זה לא נפ"מ אם מישהו מסכם או שומע פעם שניה מי שרוצה להפיק את התועלת של החלק השני אי אפשר בפעם אחת של שמיעת הדברים להגיע למסקנות זה צריך להיות גאון עולם בשביל לקלוט בפעם אחת את הכל ולזכור את הכל ולהקיף את כל החלקים בבת אחת זה לא מציאותי. אלו הם שני חלקים ראשונים שנתבאר בתועלת הדברים.

החלק השלישי שהוא כבר יותר עמוק. יש הבדלים יסודיים בין מהלכי הלימוד למהלכי העבודה, צורה של מהלך, חלק ראשון ידיעת כלליה ופרטיה וסידור בהיר של הענין חלק שני, עד כאן הסוגיות קרובות להיות דומות אהדדי. אבל בחלק השלישי הם שונות והם שונות מאוד. החלק של הלימוד שאדם לומר בהויות דאביי ורבא זה שאלה של השכלה, זה יכול להיות שכל אנושי זה יכול להיות שהוא בקע לאור נשמתו ויש לו שכל רוחני יותר אבל זו שאלה של השכלה. לעומת זה מהלכי העבודה צריך להבין שהם מורכבים כמובן מי שלקח את הכלליות של העבודה בלי להיכנס לפרטיה אז הוא יכול להיות כולו בלב והתלהבות והתעוררות של לב אין לזה כמעט שייכות של שכל אלא ידיעות כלליות בלבד. אבל כשנכנסים לסדר עבודה פנימי כמו שנתבאר שיש את צורת מהלך הדברים ויש חלקיה ופרטיה אז התולדה שבמהלכי העבודה יוצרת שיש כאן צירוף של שכל ולב זה לא שכל לעצמו כהויות דאביי ורבא זה לא לב לעצמו כי זה לא התעוררות בעלמא זה לא הרגשות בעלמא, זה צירוף של שכל ולב. צירוף של שכל ולב צריך להבין ראשית כל שלרוב בני האדם זה מושג לא כל כך מוכר אפילו, מוכר לבני אדם מסוימים מה זה שכל יושבים ועוסקים בהויות דאביי ורבא, מוכר לבני אדם מה זה לב יש כאלה שהתורה אצלם יותר חזקה יש כאלה שהתפילה אצלם יותר חזקה. אנחנו לא באים להיכנס לנידון מה טוב יש כאלו ויש כאלו, גם אלו שיש להם את שתי הכחות אבל בזמן תורה לחוד זמן תפילה לחוד כל כח וכח עומד בפני עצמו כשהוא לומד הוא לומד כשהוא מגיע לתפילה אז הוא מפנה פניו איליו ית"ש לשפוך שיחו, אבל הכח ההרגש שלו שבלב וכח ההשכלה שלו במח עומדים כשתי כחות נבדלים. העבודה בעומקה היא לא בנויה על שתי כחות נבדלים היא בנויה על "השכלה מתוך מודעות מורגשת", זו הגדרה עמוקה אבל זו הגדרה. היא בנויה על השכלה מתוך מודעות להשכלה מורגשת. כאן בעצם מונח עומק הקושי להיכנס לעולם של עבודה. עומק הקושי להיכנס לעולם של עבודה כי האדם רגיל מכיר או כח של שכל או כח של הרגשה, "השכלה מודעת מורגשת" הוא דבר כמעט לא מוכר לנפש בני האדם. כל הדקויות האלה שמדברים עליהם אז מי שיש לו שכל מאד מאד דק אז הוא יכול לחשבן עוד דקות עוד דקות כל שבוע מגיעים עם עוד דקות ועוד דקות, ארבע ושש עשרה וחוזר חלילה אז יושבים עם ניר ודף אפשר לחשבן את הדקויות אולי, אבל זה לא נובע משם צריך להבין מאיפה זה נובע אדם שמביאים לו שני מאכלים לאכול זה טיפה יותר חמוץ וזה טיפה יותר מתוק זה טיפה יותר מר וזה טיפה יותר מלוח, נשאל אותו אתה חושב על ההגדרה זה מלוח זה מתוק זה חמוץ זה מר, יגיד לא אני טועם את שניהם הביאו לפני שני סלק אחד טיפה יותר השני טיפה פחות כמובן שיש אנשים יותר אניני טעם יש אנשים פחות אבל מאיפה זה נובע מזה שהוא חווה ומרגיש את מה שהוא טועם, כאשר העבודה בנויה על השכלה מודעת מורגשת אז האדם מרגיש את הדקויות והשכל מחדד את ההרגשה וההרגשה מחדדת את השכל וחוזר חלילה מכאן נובע עומק המורכבות של הסוגיות שבהם אנחנו עוסקים. סוגיות של הויות דאביי ורבא

אז החידוד הוא חידוד שכלי עוד פרט ועוד פרט גם זה מורכב כל אחד לפי ערכו, אבל כשנכנסים לסוגיות של עבודה ההרכבה נובעת כאן מעוד מקום עמוק בכוחות נפשו של אדם ההרכבה נובעת מהשכל הדק שההרגשה נעשית יותר דקה וכאשר ההרגשה נעשית יותר דקה השכל מדקדק יותר וחוזר חלילה וחוזר חלילה. במהלכי סוגיות של היות דאביי ורביא אז האדם צריך ללמוד את הדברים כמה שהוא משיג לפי ערכו לפי דקות ההגדרה, במהלכי העבודה כבר הוזכר, זה נקרא גן עדן לפי העדינות של האדם כך הוא זוכה למדרגתו בגן עדן זה לא מליצה זו הגדרת אמת ולכן בעלי העבודה עבדו על דקות לפניו מן דקות עדינות לפניו מן עדינות על זה היה בנוי מהלכי העבודה זה נכון שמי שקורא את חיצוניות דבריהם לא רואה אבל זה מונח עמוק גנוז בכל מהלכי העבודה שלהם צורת העבודה הזו א"כ היא מורכבת על מהלך מחשבה היא בנויה על ידיעת הסוגיא בכלליה פרטותיה דקדוקיה וחשבונותיה ככל סוגיא בהיות דאביי ורביא אבל היא מורכבת מהחלק השלישי שהוזכר עכשיו, החלק השלישי הוא חלק של השכלה האדם מודע להשכלה והיא מורגשת אצלו כשנכנסים לכזה מהלך של עבודה אז הדקויות של הסוגיא הם מתבקשות ממילא, כי זה כל מהלכי העבודה בעומקם של הדברים לכן הקושי לשמוע באמת סוגיא כצורתה הוא מורכב, רוב בני האדם אוחזים בשלב הראשון לקנות את מהלכי המחשבה שבדבר השלב השני לחשבן סוגיא על כל מרכיביה וחלקיה הוא עדיין רחוק מהם, וק"ו שהדקות נובעת משכל שמחדד את ההרגשה והרגשה שמחדדת את השכל ואז נבנה עדינות לפניו מעדינות זה דבר רחוק ונעלם ולכן זה נראה כסוגיא רחוקה מאוד מאיפה שכן אדם נמצא.

אבל צריך להבין עוד פעם, כמו שגדלנו בגירסא דינקותא וכל אחד מאיתנו לפי ערכו התחיל מאי ידיעה של דברי היות דאביי ורביא כפשוטו והגיע עד מקום ששכלו מגעת לפי השגתו בדברי תורה, כך באותו משקל בעיני העבודה. כמובן אם אדם לא מחליט להיכנס לענין אז הוא ישאר איפה שהוא נמצא אם הוא מחליט להיכנס לענין כדרכם של רבותינו חדש אסור מן התורה כפי מה שהם פעלו אז הוא נכנס שלב אחרי שלב, אבל כפי שביקשו מה הסוף מעשה במחשבה תחילה, הסוף מעשה במחשבה תחילה זה סדר הדברים שנתבאר.

מצד כך מהלכי החיים של האדם כאשר הוא בוקע לכניסה למהלכי עבודה בשלש השלבים שנתבארו עכשיו הוא בוקע לאט לאט למקום שנקרא עולם ברור ראיתי ברור לו מהלכי המחשבה ברור לו כל הסוגיא ופרטיה והוא מושכל מודע ומורגש את מה שהוא מתעסק אתו לכן במידה מסוימת הברירות הזו הולכת ומתחדדת ומתחדדת ומתחדדת ומתחדדת.

עכשיו להבין את הצורך בידיעת כל פרטי הסוגיא. יש בזה שתי סוגיות. סוגיא ראשונה הזכרנו עכשיו ודאי יש צורך לדעת את כל הפרטים, מי שרוצה לעבוד על כללות הוא לא צריך לדעת את כל הפרטים, אבל מי שמבין שכל הפנימיות גנוז בגן עדן בעדינות של הדברים אז הוא מוכרח להקיף את הסוגיא בכלליה פרטותיה ופרטי פרטותיה עד נקודת הדקות שבדבר כי כל סוד העבודה הפנימית היא להגיע ליותר עדינות וליותר עדינות וליותר עדינות, על זה בנוי מהלכי העבודה הפנימיים.

אבל ביתר הרחבה כוחות נפשו של אדם כל אחד ואחד מאיתנו כשהקב"ה ברא אותו הוא ברא אותו עם הארבע יסודות ולכל אחד מאיתנו יש את כל המידות רעות יש לו מידה אחת שורשית שבה עיקר המידה רעה מידה אחת שנמצאת ביסוד אחד שצריך לברר מהו היסוד ולאחר מכן מהי המידה, כי כל יסוד מורכב יותר ממידה אחת אבל לכל אחד מאיתנו יש את כל הארבע יסודות בצד הטוב יש את כל הארבע יסודות בצד הרע יש לו את כל המידות רעות שבעולם את כל המידות רעות שבעולם כלשון ר' ירוחם הידוע שהאדם הוא כגן חיות שלם שכל מרעין בישיין עקרבים ונחשים וישאר מזיקין ישנם בו אבל יש לו כח אחד יסוד אחד שבתוכו מידה אחת שבה היא חלשה. אדם שלא עומל לברר דקויות של דברים אז ראשית כל בכלל לא מברר דקויות כלל אז הוא אפילו לא יודע מה המידה רעה שלו אז הוא לא יודע את מה הוא צריך לתקן, אבל אפילו הוא מברר את המידה רעה שלו המידה רעה עצמה מורכבת מהרבה מאוד חלקים אז יתכן שהוא עובד על חלק אחד ובעצם עיקר כח המידה רעה שלו באותה מידה היא מזוית לגמרי שונה, לפעמים לא רק שהוא לא מתקן אלא הוא מקלקל כי הוא מעררב את הסוגיות. לכן עומק העבודה הוא לא יתכן אם אין לאדם בהירות בכל חלקי המידה רעה שיש בתוכו באיזה שורש איזה יסוד הוא, איזה מידה רעה ומה חלק אותה מידה רעה שבה הוא צריך לתקן. על אף שאדם יכול להגדיר בכללותו אני עצל אני בעל תאוה אני כח של דברים בטלים יש לו גאווה יש לו כעס כל ההגדרות האלה כולם נכונים, אבל כל סוגיא מורכבת בחלקיה וכל שהוא לא בירר את חלקיה הרי שהוא לא יכול לעבוד בבירור על אותה נקודה. יתכן ומי שרואה רואה את זה, שיש בני אדם שניסו לעבוד שנים על נקודה אחת מסוימת בעומק הם לא מרגישים כמעט שזו הוא אומר איזה משפט שכשהוא עבד על זה באותו זמן היה לו רוממות אבל אחרי שהוא עזב את זה עורבא פרח כמעט הוא לא מרגיש שום התעלות כל זה מחמת בגלל שהוא לא עבד בדיוק על הנקודה שהוא צריך ולכן התאמת העבודה לא היתה מדויקת למה שהוא צריך. אחרי השלב שברור לאדם מהו הנקודה שהוא צריך לתקן כאן מגיע השלב איזה צורת עבודה צריך לבנות לאותה נקודה של דברים.

אבל להבין יתר על כן הכח של המידות שבאדם זה לא רק כח של מידות רעות, יש כאן נקודה הרבה יותר עמוקה. אדם מורכב מארבע יסודות. הארבע יסודות הם הרכבה, הם דברים ממוזגים. כל נפש ונפש נבנית על מיזוג של ארבע יסודות, יש סוגיא של מידות רעות זה סוגיא אחת, יש סוגיא אחרת של איזון היסודות בנפש. אפילו אם זה לא רע אבל זה לא מאוזן בנפש יוצר נקודות של קלקול, אלו הם שני עבודות רחבים. כמובן שמידה רעה יוצרת הפרת איזון, אבל לפעמים אפילו מידה טובה

יוצרת הפרת איזון כי היא לא מאוזנת לשאר המידות. משל של דברי רבותינו כסא עם ארבע רגלים יש רגל אחת ארוכה מעבר למידה על אף שלכאורה היא יותר גדולה אבל גדולתה יוצרת שכל הזמן הכסא מתנדנד ובלתי יציב, יש כאן שתי נקודות יסודיות ראשית לתקן את המידה רעה זה מה שהוזכר לעיל אבל יתר על כן לאזן בין כל הארבע יסודות שיש בקומת נפשו של אדם.

עכשיו זה ברור ופשוט לכל בר דעת כשאנחנו מגדירים שזה שני הנקודות של העבודה מי שאין לו צורתא דשמעתתא, מי שאין לו ידיעה כללית בכל פרטיה ודקדוקיה של הדברים, איך הוא יכול לברר את המידה רעה על כל חלקיה ולתקנה, איך הוא יכול לאזן את שאר הכחות ולתקנם, למה רואים בני אדם סובלים בנפש כמוכן יש בני אדם שהם בעלי גאווה שהם יגידו שהם בכלל לא סובלים או שזה גאווה או שזה סתם דמיונות כל אחד לפי עיניו, אבל כל אחד מאיתנו סובל השאלה כמה הוא סובל ואיזה סוג סבל יש לו, זה כל השאלה, אין שאלה אם סובלים או לא סובלים בנפש, יש לכל אחד סבל בגוף ויש לו סבל מאשה ובנים יש לו סבל מפרנסה כל אחד יש לו גם סבל בתוך עצמו משלו כמה הוא סובל ואיך הוא סובל זה משתנה מכל נפש לנפש, האדם שלא מברר את הארבע יסודות אז המידה רעה בודאי הוא לא יכול לתקן אותה בצורה מדויקת, ואדם שלא מברר את הארבע יסודות אז האיזון של הארבע יסודות לא מאוזנים כמה עומק האנדרלמוסיה שחלה בנפשו של האדם אין דרך אחרת זולת מי שעוסק במסירות נפש בתורה לשמה כשיש לו כח שמשמים מכוונים אותו לאמת גם בלי דעתו, זולת הדרך הזו אין דרך בלי לברר את שאר הכחות. כי אם הוא לא ברר את שאר הכחות הוא לא יכול להגיע לשני השלבים שנדברו לשלב של תיקון המידה הרעה המדויקת בחלקיה ולאזן שאר כחות נפשו של אדם, נראה לבני אדם בתחילת הדבר בשביל מה צריך לדעת את הכל זה מורכב זה מצריך זמן זה מצריך יגיעת נפש וכו' וכו' זה נכון אבל מי שרוצה באמת לתקן את שורש מידה רעה כלשון הגר"א הידוע במשלי שאם לא מתקן את המידה שצריך לתקן למה לו חיים והוא רוצה לאזן את כחות נפשו בשאר כל הכחות כולם הוא מוכרח שיהיה לו בהירות על כל שאר החלקים בנפש.

לפי זה נבין למעשה בקצרה ממש. שלב ראשון של הועדים שהוזכר זה בשביל לקנות צורתא דשמעתתא, שלב שני, אנחנו לא מדברים עוד בכלל על עבודה העבודה לוקח הרבה זמן. השלב השני הוא להתרגל ללמוד להכיר את חלקי הנפש. לא רק צורתא דשמעתתא אלא להתרגל ללמוד להכיר את חלקי הנפש, גם אם אדם לא יכול להקיף עכשיו כל סוגיא בכל חלקיה אבל להתרגל שבכל פעם יוצא לו עוד נקודה אחת יותר בהירה. להבין עכשיו נקודה מאוד יסודית כשאנחנו אוחזים בהיות דאביי ורבא אנחנו משכילים מה שכתוב בגמרא בראשונים באחרונים, כשלומדים סוגיות בעבודה צריך להשכיל אותם בהשכלה ולאחר מכן ללמוד איפה הם נמצאים בתוכי זה ההשכלה המודעת המורגשת שעליה דובר. ברוב הפעמים בני האדם שלומדים ספרי מוסר אז הם לומדים את כידועות כלליות ולכל היותר מרא דחושבנא אז הוא עושה חשבון הנפש אבל הוא לא לומד את הדברים בעומקם בדקותם מנסה למצוא אותם בתוכם ולכן כל צורת מהלך הדברים פועל היכן שהוא פועל, אבל צורת רבותינו באופן ברור היתה ללמוד את הדברים בבהירותם ללמוד איפה הם נמצאים בתוכי להיות מודע לזה ומרגיש את זה, כאן מונח ההיקף הרחב של נקודת העבודה. ולכן שלב ראשון צריך להתרגל לקבל את מהלכי המחשבה, את השני צורת מהלך. שלב שני להתרגל לקבל סוגיות יותר ברורות ויותר ברורות איש לפי ערכו תפשת מרובה לא תפשת מועט תפשת גם אם אדם יצא לו חמש אחוז עשר אחוז עשרים אחוז מהועד דיו לאיפה שהוא נמצא עכשיו. אבל ההתרגלות האיטית ללמוד לאט לאט את הדברים יותר בבהירותם השלב השלישי לאט לאט להגיע לנידון ואיפה הכחות האלה נמצאים בתוכי, אנחנו לא מחפשים טוב ולא מחפשים עכשיו רע אנחנו מחפשים להכיר את צורת הנפש לא מדברים עוד כלל על עבודה למעשה אלא להכיר את הנפש להכיר את כחותיה להכיר אותה כמושכל להיות מודע לזה ומרגיש את מה שהוא מודע, מודע ומרגיש את מה שהוא מודע. ריבוי הדברים לאט לאט צריך ליצור את שלשת החלקים אם האדם באמת משתמש איתם.

א"כ תמצית הדברים, לא מדברים על עבודה מעשית כמעשה גמור זה עוד נקודה לעצמה, מדברים על שלב של קנין מהלכי המחשבה, שלב של בירור הסוגיות בהדרגה, ושלב של מודעות עצמית ומורגשת לכחות הנמצאים בתוכי. אדם שילך בכזה דרך במשך כמה שנים אז הוא מתחיל להיות ראוי להיכנס לעבודה למעשה. לא באנו להפקיע את העבודה למעשה מיד עכשיו, אדם שהיה רגיל שהיה לו כל מיני קבלות בכל מיני עבודות פרטיים אשרי וטוב לו, בנתיים ימשיך כל זמן שאין לו בהירות בכחות נפשו, אבל לא ביחס למה שנאמר, ביחס למה שנאמר צריך לעבור את שלשת השלבים ואני מדגיש ואומר השלבים האלה לוקחים לפחות כמה שנים. מי שאין לו סבלנות של כמה שנים אז בשביל הקב"ה נתן את ימי חיינו שבעים שנה היה מספיק לחיות יום אחד.

- ...?

- הדברים צריכים להיות בהדרגה, כל דבר שאדם מנסה לתפוס אותם בריבוי הוא לא יצליח, כמה בדיוק השיעור של כל הדרגה זה משתנה אבל הגדרנו שלשה שלבים בנפש כמוכן שמדי פעם לחשוב איפה זה נמצא בתוכי אפשר גם בהתחלה, אבל לבנות על זה מהלך שכל נקודה נשמעת אדם מברר איפה נמצא בתוכי זה שלב שלישי. בהתחלה כדאי לעשות את זה לעיתים רחוקות מאוד כי הנפש לא מכירה את עצמה היא תתערבב עם שלשת החלקים ביחד, אפשר מידי פעם לחשוב איפה אני רואה מדברים על זריזות בעלמא איפה אני מזהה את עצמי כזריז כידועות מאוד כלליות אבל לא להיכנס לרוחב הסוגיא

השניה ואז להתאים אותה לחלק השלישי.

השתדלנו לענות על חלק מהדברים הבלתי בהירים אני אשמח גם עכשיו לענות לשאלות. לא התיחסנו לשאלות פרטיות בעז"ה אפשר לענות באופן פרטי. התיחסנו לשאלות שאברכים העלו שהיה ניכר שיש חוסר בהירות בנקודות היסודיות הכלליות מה שעוד לא בהיר אשמח לשמוע ואשתדל להבהיר בעז"ה.

- זה אמור גם לגבי הספרים של הרב...?

- שום דבר בלי היקף כללי לא יכול להצליח, אז ליגמר והדר ליסבר. דבר ראשון בכל דבר אפילו לומדים סתם אני אומר כדוגמא לומדים נפש החיים שער ד' דבר רצוי וברור לכל אברך מגיע בין הזמנים פעם אחת לעבור מהר על כל שער ד' אני מקוה שכבר רובם ככולם עברו כבר לפני כן אבל מי שלא עבר פעם אחת לעבור על כל שער ד' לקנות צורתא דשמעתתא כללית, אחרי זה נכנסים לעיון, אי אפשר למעשה ללמוד בבימ"ד את כל הבקיאות ואחרי זה את כל העיון, האדם רוצה ללמוד מסילת ישרים, הוא לוקח כמה ימים זה בין הזמנים דבר ראשון עובר מכרך לכרך על כל הספר, פעם אחת רוב הפעמים לא מספיק, הוא קנה צורתא דשמעתתא לקרוא מהר, קורא. אחרי זה מתחיל לאט לאט להתעמק. כל דבר שאדם רואה מעיקרא רק את הדף הראשון הוא לא הופך אפילו לעמוד ב' זה צמצום המוחין גמור, צריך היקף כללי רחב, ודאי שאדם עוד יותר רחב ועוד יותר רחב יכול להקיף יותר, אבל בסדר שאדם עוסק, לא מדובר כאן ב' חלקים של תשובות שצריך לעבוד מצד לצד כמה שעות או כמה ימים בין הזמנים עבר על הספר מצד לצד קיבל צורתא דשמעתתא כללית עכשיו הוא נכנס למהלכי הדברים.

- כמה רמת ההבנה צריכה להיות בזה?

- כמו של ילד עדיין. צורתא דשמעתתא הכללית הוא לא מתעמק עכשיו בשום דבר, דף היומי יכול לעשות, עובר, התרגל.

- יש מושג של ליצנותא דע"ז עושים צחוק מדבר אז אם שמענו דבר וזה צחוק שאנשים יודעים אז מיד זה נקנה בנפש למה צריך כל כך הרבה עבודה?

- זה מיד נקנה בנפש או מיד מתעורר בנפש להרגיש את הדבר? וכל המורגש בנפש הוא עומד חי כל הזמן שגורם לידי כך שלעולם לא ישוב לכסלו עוד? אז בשביל להכניס לעצמו את ה... אז צריך הרבה עבודה זה לא נקנה מיד.

- מה שהרב אמר שיש מידה אחת שהיא אחד מהיסודות האם זה נכון שיש בכלל לכל אדם יסוד אחד שהוא יותר חזק ו...?

- לכל אדם יש יסוד ראשון ויסוד שני ויסוד שלישי ויסוד רביעי, לפי סדר קומת נפשו כל אדם ואדם, מה היסוד משתנה. המידה הרעה נמצאת ביסוד הכי חזק יש בני אשם שגם המידה טובה והרעה שלהם נמצאת באותו יסוד ויש בני אדם שהמידה הטובה נמצאת ביסוד אחד והמידה הרעה ביסוד אחר ואז הנפש שלהם יותר מורכבת.

- ...זה נמצא בהדרגה גבוהה או שזה יכול להיות...?

- אין שתי כחות לעולם בבריאה שוים כמו שאינם פרצופיהם דומים זה לזה גם בתוך קומת נפשו של אדם אז היסודות לעולם יש בהם סדר של הדרגה, אי אפשר לומר למשל שאצל האדם הזה העפר הוא החזק והמים אש ורוח שוים אהדדי, לא, יש לו הדרגה ראשונה שניה שלישית ורביעית, לבנות את השניה שלישית ורביעית כמובן שזה יותר מורכב דבר ראשון הוא צריך לזהות את הנקודה הראשונה, לא הגענו לשלב לזהות את היסוד אבל ברור שאדם שלא עמל שיהיה לו צורתא דשמעתתא לגלות את המדרגה השניה ולא עמל שהמושכל יהיה מודע ומורגש קשה לו מאוד להגיע להכרת היסוד השלישי, אא"כ מישהו מבחוץ אורמ לו אבל הוא כשלעצמו קשה לו לעמוד על זה. יש אנשים חדי השכל מאוד מאוד שבמדרגה השניה כבר יכולים לעמוד על זה אבל רוב בני אדם בשביל להגיע להגדרה איזה יסוד הם שייכים הם צריכים להגיע לתפיסה השלישית.

- בספרים כמעט לא נמצא המושג של היסודות?

- ספרי המוסר שנתחברו צריך לדעת יסוד כללי, יש כמה סוגי ספרים של דברי רבותינו, יש ספרים כמו למשל כמו אורחות צדיקים, ספר שהשערים שמקיפים מה שמקובל לא מסודר לפי סדר כלל אלא כל מידה נכתבה כמידה לעצמה לא ברור נקודת הסדר מדוע הוא סידר דוקא את השערים כפי מה שסודר. אבל לא נבנו כסדר. ידוע מה שהגר"א אמר לר' זונדל מסלנט שכל הספרים טובים והמסילת ישרים יהיה מנהלך כי הוא בנוי לפי סדר, אבל עוד פעם הוא נבנה לפי סדר של עשר כחות של עשרה מאמרות הוא לא נבנה לפי סדר של ארבע כחות אין סדר אחד לעבודה אנחנו גם לא אמרנו שהעבודה תהיה לפי סדר של ארבע יסודות, הסברנו על מה אני צריך לעבוד יש כאן בירור איך הסדר של העבודה זה עוד נקודת נידון אבל

אדם שלא ברור לו מה נקודת היסוד שלו לא יכול להיות שיהיה ברור לו מה סדר העבודה שלו.

- ...חשוב לעבוד על המידות ..סדר היסודות?

- לא רק חשוב, אלא מוכרח.

- זה לא מצוי כל כך למצוא את ה...?

- כל מידה ומידה הם דיברו על הלעצמה כשלעצמה, הסדר של העבודה ברוב ספרי רבותינו אין בכלל סדר לעבודה, אין מוקדם ומאוחר בתורה, כמה מסכתות מעין כך היינו הך, יש סדר למשנה אין סדר למשנה, הסדר של דברי רבותינו ברוב המקרים לא מסודר. תקח למשל כתבי הסבא מקלם שתי כרכים שיש, חכמה ומוסר מסודרים לפי משהו? קצת בתוך המאמרים עצמם מאמר אחד אחרי השני לפעמים, קיבצו את הדברים לפי ענין. ספר מכתב מאליהו חמש כרכים מסודר לפי משהו? ...של דורות אחרונים, תיקח דורות הקדמונים, מה שהוזכר אורחות צדיקים הוא מסודר לפי משהו? חובות הלבבות יש לו חלק מסוים שכן מסודר אחרי שער הוא מסביר למה הוא סידר את השערים אבל זה גם כן לא כל השערים זה בסדר גמור וזה לא הצורה של העבודה היחידה שישנה. השערי תשובה שמסודר הוא מסודר לפי סדר של עבודה? מתחילים בשער א' גומרים בשער ד'? הם לא סידרו את זה הש"ס מסודר לפי סדר של הלכות? בא הרמב"ם בא הטור בא השו"ע סידרו לפי סדר של הלכות, כל הש"ס לא מסודר בצורה הזו לא רק באגדה גם בהלכה זה לא מסודר. אז היה דורות מסוימים כמו הרמב"ם וכדומה שבאו לסדר את הדברים לפי סדר, בעבודה לא היה מי שסידר עד היום זה כל ההבדל.

- אז איך כן מוצאים את ה.. השלם בנושא של.. ?

- אין דבר מסודר שאפשר לומר תענין בספר פלוני תענין בספר אלמוני ושם תמצא מרוגע לנפשך, אני אומר עוד פעם לולי שהיה רמב"ם ושו"ע אתה רוצה עכשיו ללמוד הלכות בורר, איפה נמצא הלכות בורר אני שואל אותך? איפה נמצא? תפתח עין משפט? אם אין רמב"ם ואין טושו"ע איפה נמצא? אדם רוצה ללמוד הלכות נטילת ידים, הלכות תפילין איפה זה נמצא? ודאי שיש סוגיות יותר שזה נמצא יש סוגיות במנחות בשבת, מפוזר, יש דברים שמפוזרים בעשרות מקומות בש"ס, אז במשך הדורות קמו כמה מגדולי הדורות ועשו סדר בחלקי האגדה לא עשו סדר בחלקי העבודה לא עשו סדר אז נשאר כמו שהיה בהלכה לפני הרמב"ם והטושו"ע, אבל זה לא היה הרבה יותר הבדל זה הכל מפוזר.

- אז איך האדם יגיע לזה?

- איך האדם יגיע זו שאלה, אבל ראשית כל צריך להסתכל שבני אדם מסתכלים אם לא רואים שיש סדר לדבר אז כוונת הדבר שזה לא נכון, לא, גם בהלכה קודם לכן לא היה מציאות של סדר דברי הש"ס לא מסודרים, איך האדם יגיע לזה, כאשר הוא מברר את היסודות של נפשו בתוך נפשו לאט לאט הוא מתחיל לראות בדברי רבותינו וצריך לקבץ זעיר פה זעיר שם הרבה מאוד, אה"נ. זה עומק הגלות.

- אם כל כך חשוב הענין הזה של היסודות המסילת ישרים שמעמיד את כל הדרך של העבודה על קניית הדברים למה הוא לא שם על זה דגש?

- אני חוזר ואומר עוד פעם מה שנתבאר בדברי רבותינו, המסילת ישרים סידר את הספר שלו לפי סדר של השתלשלות העולם ומתתא לעילא הוא חזר ובנה את מהלך העבודה, הוא לא בנה את זה לפי עבודה פרטית של כל נפש מס"י הוא ספר כללי, סדר היסודות הוא סדר פרטי אין סדר יסודות שוה, משא"כ סדר של המס"י הוא יכול להיות שוה לכולם היה השתלשלות של עשרה מאמרות מעילא לתתא חוזרים מתתא לעילא לפי אותו סדר, אבל זה כאשר באים לחבר ספר לכלל אבל ברגע שאתה בא לדון על כל נפש פרטית אז כל אדם כתב לו ספר אין כזה ספר שיכול להיות אין ספר שיכול לכתוב סדר של עבודה, למה? כי נקודת ההתחלה של כל בן אדם יכולה להשתנות נקודת ההמשך לפי זה משתנה זה לא יכול להיות כתוב, אתה צריך ללמוד מתוך דברי רבותינו לפי זה איך הסדר שאני מסדר לעצמי, אין לא יכול להיות כזה ספר בעולם, זה נכון שיכול להיות סדר לארבע יסודות כשלעצמם אבל לסדר העבודה לא יכול להיות שיהיה סדר גמור כי אין כזה ספר, זה לא יתכן.

- תורה מביאה לידי זהירות...?

- נשאל את השאלה הכי פשוטה למשל, בן אדם שהיסוד שלו מיסוד העפר אז התורה שלו היא תורה אחרת והזהירות שלו היא זהירות אחרת והזהירות שלו היא זריזות אחרת, ודאי שיש כח בתורה להביא לידי זהירות וזריזות זה מהלך שמביא אחד לידי השני, אבל למעשה הסדר של האדם בעבודה שלו שוה לשל רעהו בתוך המהלך הזה? התורה מביאה לידי זהירות, זה אותו דבר למי שהוא יסוד העפר, אותו דבר למי שהוא יסוד המים, אותו דבר למי שהוא יסוד הרוח, אותו דבר למי שהוא יסוד האש,

זה אותו דבר? לכולם זה נכון, אבל באיזה אופן זה יהיה נכון, זה ישתנה מאדם לאדם.

- הרב אמר שאם עובדים על המידה באופן כללי זה לא עוזר כי לפעמים יש טעויות, מצאנו במשגיחים הגדולים שהיו עושים ועדים מצומצמים לגבי כל...?

- אתה שואל שאלה מאוד מאוד טובה. אז בוא נגדיר בין המצוי לרצוי. ודאי שהרצוי היה שהמשגיח יעשה ועד פרטי לכל אברך לכל בחור יש לו מאתים בחורים בישיבה הוא יחלק את השנה לכל אחד הוא יעשה פעמיים בשנה הוא גם לא יספיק, אז מה אפשר לעשות, כידוע אימרה של החזו"א שיש למאה בחורים משגיח אחד היום זה לאלף, אבל הוא אמר שצריך להיות מאה משגיחים לכל אחד, אם היה מאה משגיחים לכל אחד אז היה יכול להיות ועד פרטי לכל אחד, הקב"ה יצר את הבריאה באופן שהעולם זה בלתי יכול להכיל את מה שיש צורך לבני אדם.

- הרב אמר שזה לא תועלת?

- אני מסביר, אז את הצורה התועלתית אי אפשר לעשות, זה מציאות, עכשיו אז זה עדיף מכלום? או עדיף שיהיה ועד ציבורי שיקבץ את כולם יחד? כאן עמדה שאלה בפני גדולי ההכרעות שהם הכריעו האם לא לעשות כלום או לעשות קיבוץ של רבים, בקלם עשו כאלה דברים אבל השאלה אם זה עדיף מכלום או שעדיף את זה. ובעומק ההגדרה היא גם אם אדם חושב שאפשר לעשות כזה ועד הוא צריך לדעת אבל איפה נפשו הפרטית ואיפה להתאים את הדברים בתוך נפשו הפרטית, אבל אם הוא לא מכיר את נפשו הפרטית והוא לא מתאים אותה אז בעצם זה עדר של רועי בקר יחד כולם, אפילו אם אין ברירה ואדם אין לו כח הוא צריך איש את רעהו יעזרו הוא צריך קבוצה אבל לא מספיק לו שנים וכו' אבל הוא עדיין צריך לדעת מי זה נפשו ומה יותר מתאים לו ומה פחות מתאים לו ואיך להתאים, לא שכולם לקחו עשרה בחורים עשרה אברכים שעובדים באותו ענין ועכשיו כולם שוים, כל תכונות חייהם שונים כל מהלך חייהם שונים ופתאום בעבודה עבודה אחת להם?, זה מצות מצה שכולם יכולים לצאת במצה אחת, סוכה שכל ישראל יכולים לצאת בסוכה אחת?, לא, הנפש שונה, רק אם יהיה לך עצה יותר טובה איך אפשר לפעול בעולם המעשה אולי כן, אדרבה.

- השלב הראשון שהרב אמר

זה נכון, זה יוצר מעלה אבל זה יוצר נזק, העולם הוא לא שחור ולבן הוא לא טוב ורע לעצמו הדברים הם מורכבים הם מעורבבים ותמיד צריך לחפש את הטוב היותר גדול את הרע במיעוטו וזו היתה דעתם שעדיף.

- מה משתנה מיסוד ליסוד? במידה איך זה מתלבש ביסודות בצורה שונה מנפש לנפש? ואיפה הכיוון שיש ..

- ניתן דוגמא בעלמא אדם שיש לו יסוד העפר יש לו בעיה של עצלות, אז לכאורה מה העצה שלו שיעשה דברים במהירות, אם הכח השני שלו בנפש זה אש אז מה התוצאה של מה שהוא עושה? אז הוא נופל לצד האחר. אפשר לתת דוגמאות אין ספור, אבל דוגמא בעלמא. אז אם הכח השני שלו זה מים אדרבה אז תנועה מהירה תתן לו יותר טוב, אבל אם יש לו כח של אש או של רוח צריך לאזן את זה עם תנועת האש שבו אז הוא צריך לעשות מעשים מהירים בהפסקה, ואם יעשה דברים מהירים עוד יותר אז הוא נפל לכח השני בנפש, תיקן משהו אחד הרס משהו שני, בנין ילדים סתירה וכן על זה הדרך רבות עד מאוד.

- כל צורת העבודה זה סוגיא למשל זריזות עצלות אדם צריך לבחון בנפש שלו למשל מה המידה שלו ומה מפריע לו, או שעד שהוא לא מכיר את כל הנפש אין הרבה כלים?

- להכיר את כל הנפש לא, אבל לפני שאדם כמה שנים עבד להכיר את הנפש שלו הוא יכול להישאר בקבלות הפשוטות שהיו לו קודם, עוד פעם, אני לא מפקיע אותם בשום פנים ואופן, אבל להיכנס למהלכי עבודה פנימיים לפני שכמה שנים הוא יושב להכיר את נפשו זה להתעסק עם דבר שאין לאדם הכרה בו וחבל להיכנס לפעמים יועיל ורוב הפעמים יזיק יותר מאשר יועיל.

- זה נכון להגיד שאדם שיש לו מידה מסוימת... אותה הוא צריך לתקן דוקא ביסוד הזה שמשמים מסובבים לו את הנסיונות.. המצבים?

- זה לא מסובבים לו מהשמים יותר נסיונות הוא נולד מעיקרא עם כל המצבים האלה על מנת לתקן את יסודו. סוף מעשה במחשבה תחילה.

- צורת הגילוי של האדם מהו זה אמור להיות לבד או שהוא חייב להיות קודם כל מעשיו שאחד ... לשני? הקב"ה נתן כחות לאדם להתמודד עם הידיעה הזאת לבד או שהוא חייב עזרה?

- רוב בני האדם ככולם המוחלט לא מסוגלים להתמודד עם זה לבד, יש יחידי סגולה שנולדו עם מודעות מאוד עמוקה או שהם נולדו עם מסירות נפש לשמו ואז הם בקעו ממקום אחר אבל רוב בני אדם לא עושים מסירות נפש לשמו ואין להם מודעות כ"כ גבוהה לעצמם ממילא צריכים את עזרת זולתם.

- איך נעשה העזרה, צריכים לשבת לדבר על זה מה הצורה איך מגיעים?

- אני סתם שואל שאלה, כל אברך ממוצע יש לו בית נורמלי אז פעם בשבוע הוא כן מדבר עם אשתו חצי שעה בצורה מסודרת, אם לא אז אחרי זה הוא בין כה וכה צריך לעשות את זה בשביל שיהיה שלום בית, יש לו עם עצמו חצי שעה שעה מסודרת שיושב לסדר את עצמו?

- צריך עזרה?

- עוד פעם, לסדר את עצמו זה יכול להיות עם פלוני, אבל ראשית כל צריך ליחד זמן בנפש לעשות סדר בתוך החיים שלו, כמו שבגשמיות יש לו מסמכים של הבנק יש חשבון חשמל גז לא יודע מה שיש הוא עושה יום אחד סדר, עד שלא נהיה ערב פסח נהיה ערמות? הוא עושה סדר, גם בחיים הפרטיים שלו אדם צריך לחיות שהחיים הפנימיים שלו חיים לפי סדר, צריך להיות סדר בלימוד צריך להיות סדר בבית צריך להיות סדר בתוכו, סדר בתוכו זה צורה. עכשיו אם הוא זקוק לעזרה אז הוא מחפש מי שיכול לעזור לו באותה נקודה, כמה קל למצוא? מאוד לא קל למצוא, אבל

- אז מה המהלך פה?

המהלך שכל העולם נקרא עולם מלשון העלם כמו שהדברי תורה אדם לומד סוגיא הוא מיד מבין את הגמרא?

- שם .. כל הכלים לא ברורים.. אל מי פונים בכזה דבר?

- השאלה שאתה שואל היא נכונה מאוד מאוד מאוד. ככל שהאדם יותר אמיתי ויותר פנימי הוא יותר נעלם ויותר נעלם, גם בסוגיא הנקודה הפנימית של הסוגיא היא עוד יותר נעלמת ויותר נעלמת כל נקודה שהיא יותר פנימית היא יותר נעלמת ויותר נעלמת, והלהגיע אליה עמל ויגיעה ואי אפשר להגיע אליה, יגעת ומצאת באופן של מציאה דכדברי רבותינו, אבל שום דבר אמיתי אתה לא יכול להגיע בכחות עצמך, מי שחושב שהוא לומד סוגיא ומגיע לנקודה אמיתית בכחות עצמו או שהוא לא הגיע לאמת או שהוא בעל גאווה שלא מוכן להודות שהוא קיבל מתנה אבל אי אפשר להגיע לשום נקודה אמיתית.

- הוא מסתייע עם ספרים כותב את הדברים... פה הוא צריך מישהו אין לו .. בשום מקום למצוא את הכחות נפש שלו?

- חלק הוא מוצא בספרים בבירור של היסודות, בחלק לתוך נפשו שלו הוא לא ימצא לעולם בספר והוא צריך להתפלל לקב"ה או שיתן לו בהירות מתוך עצמו נעשו כליותיו כשתי רבנים ומשם למד לו תורה או שיתנו לו בהירות ע"י כח זולתו, אם הוא יתפלל באמת באמת והוא ירצה באמת באמת ויתפלל לקב"ה באמת בבכיות מעומקא דליבא הקב"ה יכוין את הצלחתו איך וכיצד, שיעור מחשבתו ית"ש, אבל מי שיחפש באמת ויתיעג באמת ויעמול באמת הקב"ה יכוין אותו שישגי.

- [ארבעת היסודות | עפר | עצלות ועצבות] 1]

Source: <http://bilvavi.net/shiur> הפש-הנפש-002-כיוון-יציאת-הנפש

Links

[1] <http://bilvavi.net/daes.earth.sadness.laziness>